ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/24/431-1014

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	12.06.2024, Tallinn
Vaide esitamise aeg	03.04.2024
Teabevaldaja	Tartu Vangla e-postiaadress: tartu.vangla@just.ee
Vaide esitaja	XXX aadress: xxx

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) **jätta vaie rahuldamata, kuna teabenõudele on vastatud;**
2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. XXX esitas 22.03.2024 Tartu Vanglale teabenõude, milles soovis teavet Tartu Vangla territooriumil asuvasse Riigi Kinnisvara AS (RKAS) käitisesse tööle määratud kinnipeetavate töötasu suuruse kohta. Vangla ei ole teabenõudele vastanud.
2. XXX esitas 03.04.2024 Andmekaitse Inspektsioonile vaide (registreeritud 08.04.2024).
3. Andmekaitse Inspektsioon palus 18.04.2024 vaide esitajal kõrvaldada puudused vaides hiljemalt 02.05.2024.
4. Andmekaitse Inspektsioon tagastas vaide 13.05.2024, kuna määratud tähtajaks puudusi ei kõrvaldatud.
5. XXX taotles 09.05.2024 puuduste kõrvaldamiseks tähtaja ennistamist, kuna sai inspektsiooni kirja kätte alles 08.05.2024. Ühtlasi kõrvaldas ta vaides olnud puudused.
6. Andmekaitse Inspektsioon rahuldas taotluse 24.05.2024 ning pikendas vaide läbivaatamise tähtaega kuni 26.06.2024.
7. Andmekaitse Inspektsioon tegi 24.05.2024 Tartu Vanglale järelepärimise, küsides

muuhulgas, kas vangla on saanud teabenõude ning miks sellele pole vastatud; kas kinnipeetavad töötavad RKAS käitises töölepingu alusel; kes ja mis vahenditest maksab töötasu.

8. Vangla vastas järelepärimisele 06.06.2024.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja taotleb, et inspektsioon kohustaks Tartu Vanglat teabe väljastama. Vaide esitaja ei ole saanud vastust 22.03.2024 teabenõudele, milles ta soovis teavet Tartu Vangla territooriumil asuvasse Riigi Kinnisvara AS (RKAS) käitisesse tööle määratud kinnipeetavate töötasu suuruse kohta.

Vaide esitaja leiab, et 21.08.2023 kohtulahendist 2-22-17689 tuleneb, et kõik vangla territooriumil tööle määratud kinnipeetavad töötavad avalik-õigusliku võimusuhte läbi. Kinnipeetavale ei laiene töölepingu seadusest tulenev (VangS § 37 lg 1, § 38 lg 1 ja 2^1). Seega on kinnipeetavatele makstav töötasu suurus avalik teave.

Tartu Vangla on seisukohal, et vangistusseaduse alusel tööle määratud kinnipeetavatele laieneb töölepingu seadusest tulenev konfidentsiaalsuskohustus ning keeldub töötasu suurust avaldamast. Vangla seisukoha ekslikust kinnitab ka Tartu Ringkonnakohtu lahend 2-22-8467, kuid vangla jääb jäigalt oma seisukoha juurde.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vangla on saanud XXX teabenõude 2- 24/2-2/1676 25.03.2024, milles soovis teada kui palju makstakse/on makstud avalik-õiguslikus suhtes Tartu vangla RKAS-i tööle määratud abitöölistest kinnipeetavatele töötasu kuus/tunnis? Seda perioodist, alates 01.03.2021a.

Nimetatud teabenõudele vastas inspektor-kontaktisik kinnipeetavale suuliselt. Et talle on vastatud, tõendab XXX 02.04.2024 samasisuline pöördumine 2-24/2-2/2016: *Esitasin Tartu vanglale selgitustaotluse, millest tulenevad majandustöödele määratud kinnipeetavatele makstava töötasu erinevused? Vangla jättis ehitus- ja hooldustöödele määratud kinnipeetavate töötasu avaldamata, põhjendades seda TLS sätetega*.

XXX järgmisele, 02.04.2024 selgitustaotlusele, vastasin vastuskirjaga 2-3/24/921-2 03.05.2024: *Kinnipeetavate töötamist ei reguleeri tööõigus, vaid Vangistusseadus ja Justiitsministri 01.06.2011 jõustunud määrus nr 9 „Kinnipeetava tööle võtmise, töölt kõrvaldamise ja töölt vabastamise kord." Kinnipeetava töökohustus tuleneb vangistusseadusest (§ 37). Vanglateenistus kindlustab võimaluse korral kinnipeetava tööga, arvestades kinnipeetava füüsilisi ja vaimseid võimeid ning oskusi. Vangistusseadus § 43. Kinnipeetava töö tasustamine (1) Kinnipeetava töötamisel makstakse talle töötasu. Töötasu makstakse ka kinnipeetavatele, keda rakendatakse vangla majandustöödel. (2) Kinnipeetava töötasu peab olema vähemalt 10 protsenti töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud töötasu alammäärast . Alates 1. jaanuarist 2024. a on tunnitasu alammääraks 4,86 eurot (kinnipeetava töötasu 10% ehk 0,49€) Töö tasustamisel lähtutakse töö eripärast ja töötatud ajast. Kinnipeetava töötasu määrad, arvutamise ja maksmise korra kehtestab Vabariigi Valitsus. [RT I 2010, 60, 407 - jõust. 01.01.2011] , mille alusel makstakse võrdselt kõigile vanglas töötavatele kinnipeetavatele alates 01.01.2023 0,74€ tunnis (varasemalt 0.64€ tunnis)*.

Kinnipeetava tööle võtmisel Riigi Kinnisvara ASi lubab Tartu Vangla kinnipeetava vastava käskkirjaga Riigi Kinnisvara ASi tööle. Riigi Kinnisvara ASis töötamise sobivuse , töötamise tingimused (sh ka töötasu puudutavates tingimustes) lepivad omavahel kokku tööle võetav kinnipeetav ja Riigi Kinnisvara AS esindaja. Tasu maksab RKASis töötavatele kinnipeetavatele Riigi Kinnisvara AS oma eelarvest.

Seega, kinnipeetava töötamisel Riigi Kinnisvara ASis maksab kinnipeetavale tasu Riigi Kinnisvara AS, mitte Tartu Vangla ning Tartu Vanglal puudub vastav info.

Inspektsiooni küsimusele, kas kinnipeetavad töötavad RKAS käitises töölepingu alusel, vastas

vangla, et Tartu Vangla lubab kinnipeetava vastava käskkirjaga Riigi Kinnisvara ASi tööle. Riigi Kinnisvara ASis töötamise sobivuse, töötamise tingimused (sh ka töötasu puudutavates tingimustes) lepivad omavahel kokku tööle võetav kinnipeetav ja Riigi Kinnisvara AS esindaja. Tasu maksab RKASis töötavatele kinnipeetavatele Riigi Kinnisvara AS oma eelarvest. Seega, kinnipeetava töötamisel Riigi Kinnisvara ASis maksab kinnipeetavale tasu Riigi Kinnisvara AS, mitte Tartu Vangla ning Tartu Vanglal puudub vastav info.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Käesoleva vaide esemeks on teabenõude täitmata jätmine. Vaide esitaja väitel ei saanud ta oma 22.03.2024 teabenõudele vastust.
2. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Ehk siis küsida saab koopiaid teabevaldajal olemasolevatest dokumentidest või väljavõtteid andmebaasidest.
3. Teabevaldajaks on riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus, avalik-õiguslik juriidiline isik ja eraõiguslik juriidiline isik AvTS § 5 lõikes 2 sätestatud tingimustel (s.o teabe osas, mis puudutab avalike ülesannete täitmist). Teabevaldajaga võrdsustatakse monopoolses seisundis olev ettevõtja teabe osas, mis puudutab kaupade ja teenuste pakkumise tingimusi, hindu ja nende muudatusi ning füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist (AvTS § 5 lg 3).
4. AvTS § 23 loetleb võimalused teabenõude täitmisest keeldumiseks. Muuhulgas, kui teabevaldajal ei ole olemas teabenõudes küsitud teavet, on tal õigus keelduda teabenõude täitmisest (AvTS § 23 lg 1 punkt 2). Teabevaldaja võib keelduda teabenõude täitmisest ka siis, kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras(AvTS § 23 lg 2 punkt 5).
5. Vaide esitaja on nii vaides kui ka puuduste kõrvaldamise vastuses väitnud, et ta ei ole oma teabenõudele vastust saanud. Samas on ta vaides esitanud vangla seisukoha, et vangistusseaduse alusel tööle määratud kinnipeetavatele laieneb töölepingu seadusest tulenev konfidentsiaalsuskohustus, mis viitab selleteemalisele suhtlusele vanglaga. Kuna vaide esitaja oma teabenõudest koopiat ei esitanud, saan ma teabenõude sisu osas toetuda üksnes vaides esitatule (et ta soovis teavet Tartu Vangla territooriumil asuvasse RKAS käitisesse tööle määrtatud kinnipeetavate töötasu suuruse kohta) ning vangla vastuses esitatule.
6. Tartu Vangla teatas inspektsiooni järelepärimisele vastates, et on 25.03.2024 saanud vaide esitaja teabenõude, milles sooviti teada, kui palju makstakse/on makstud avalik-õiguslikus suhtes RKASi tööle määratud abitöölistest kinnipeetavatele töötasu kuus/tunnis alates 01.03.2021. Sellele teabenõudele vastas inspektor-kontaktisik suuliselt.
7. Vaide esitaja pöördus vangla poole uuesti 02.04.2024, märkides, et vangla jättis ehitus- ja hooldustöödele määratud kinnipeetavate töötasu avaldamata, põhjendades seda TLS sätetega. Sellele vastas vangla 03.05.2024 kirjaga 2-3/24/921-2, milles selgitas, et kinnipeetavate töötamist ei reguleeri tööõigus, vaid vangistusseadus ja justiitsministri 01.06.2011 määrus nr 9 „Kinnipeetava tööle võtmise, töölt kõrvaldamise ja töölt vabastamise kord“. Kinnipeetava lubab tööle vangla oma käskkirjaga, kuid töötamise tingimused (sh ka töötasu) lepivad kokku kinnipeetav ja RKASi esindaja ning tasu maksab kinnipeetavale RKAS oma eelarvest.
8. Vangla vastusest selgub, et Tartu Vanglal ei ole infot kinnipeetavatele käitises töötamise

eest makstava tasu kohta, sest seda maksab RKAS oma eelarvest, mitte vangla. Seega oleks vangla saanud keelduda teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 punkti 2 alusel – ta ei valda taotletavat teavet. Vaatamata sellele, et teabevaldaja ei ole vastuses nimetanud teabenõude täitmisest keeldumise sätet, on keeldumise alus vastusest tuletatav. Pealegi on vangla käsitlenud vaide esitaja pöördumist selgitustaotlusena, mitte teabenõudena.

9. Olenemata sellest, millena vangla vaide esitaja pöördumist käsitles ning millise suulise vastuse ta esialgsele teabenõudele andis, on praeguseks siiski vaide esitajale kirjalikult vastatud (03.05.2024 kiri nr 2-3/24/921-2).

10. Nõustun vangla vastuses esitatud seisukohaga, et kinnipeetavate töötamist vangla territooriumile rajatud käitises ei reguleeri tööõigus. Seda kinnitab ka Tartu Ringkonnakohus, kes 09.11.2023 kohtumääruses 2-22-8467 on selgitanud, et *üldpõhimõttena ei kuulu kinnipeetava töötamine tööõiguse regulatsiooni esemesse, kuna kinnipeetav ei vasta eraõiguse ühele peamisele nõudele, st tal puudub lepingu sõlmimise vabadus. Kinnipeetava töö väljaarvamine tööõiguse rakendusalast tuleneb seaduse tasandil VangS § 41 lg-st 2, mille kohaselt kohaldatakse üksnes kinnipeetava järelevalveta töötamisele väljaspool vanglat tööseaduste sätteid, sealhulgas töölepingu sõlmimise, töötasu ja puhkuse kohta. /…/ Seega saab TLS sätteid kinnipeetava suhtes kohaldada vaid VangS-s konkreetselt ettenähtud juhtudel (VangS § 41 lg 2).*

11. Vaide esitaja viitab Tartu Ringkonnakohtu 21.08.2023 kohtumääruses nr 2-22-17689, esitatule, et kõik vangla territooriumil tööle määratud kinnipeetavad töötavad avalik-õigusliku võimusuhte läbi ning jõuab järeldusele, et seega on kinnipeetavatele makstava töötasu suurus avalik teave. Selgitan, et nimetatud kohtumääruses oli küsimuse all, kas kinnipeetava hagi peab lahendama tsiviil- või halduskohus ja kohus jõudis järeldusele, et tegemist on avalik-õigusliku, seega halduskohtu pädevusse kuuluva vaidlusega.

12. Kas tegemist on avaliku teabega, sõltub eelkõige sellest, mis ülesandeid täites teave on saadud ja kelle valduses teave on. Kui tasu maksja ja/või selle teabe valdaja oleks vangla, oleks ta teabevaldajana kohustatud teabenõudes küsitu väljastama piiranguteta osas või teabenõude täitmisest põhjendatult keelduma. Vanglal aga küsitud teave puudub, mida on selgitatud nii vastuses teabenõudjale kui ka inspektsioonile. Vangla otsustab üksnes kinnipeetava käitisesse tööle lubamise, aga töötingimuste kehtestajaks ja tasu maksjaks on RKAS kui eraõiguslik juriidiline isik. Tema saab olla teabevaldajaks üksnes avaliku ülesande täitmist ja riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest saadud vahendite kasutamist puudutava teabe osas. Kuna RKAS maksab kinnipeetavatele tasu oma eelarvelistest vahenditest, ei ole see teave avalik teave ja seda ei pea ta ka teabenõude korras välja andma.

13. Kuna Tartu Vangla on vaide esitaja 22.03.2024 teabenõudele 03.05.2024 vastanud ja selgitanud, et tal ei ole teavet kinnipeetavatele RKAS käitises töötamisel makstud tasu kohta, jätan vaide rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel